

Corneliu Mihail Lungu: arhivistul, profesorul, omul

Acad. DAN BERINDEI

Șaizeci de ani reprezintă un moment de fericit bilanț pentru cei care s-au dedicat cu pasiune și dăruire unei activități. Corneliu Mihail Lungu a ajuns la acest prag și poate privi spre deceniile de viață pe care le-a străbătut cu deplină mulțumire.

Absolvent al Facultății de Istorie din București, după ce primii doi ani de muncă i-a consacrat învățământului, ca profesor de istorie în învățământul mediu, din septembrie 1970 viața sa s-a înscris pe o orbită pe care a urmat-o necurmat treizeci de ani și pe care îi urăm s-o urmeze tot atât de eficient mai departe mulți ani!

Corneliu Mihail Lungu s-a confundat cu Arhivele din acel septembrie 1970, când – prin concurs – și-a cucerit legitim locul de arhivist în cadrul Direcției Generale a Arhivelor Naționale, în această instituție păstrătoare a celor mai de seamă bunuri spirituale ale națiunii și totodată slujitoare a memoriei ei colective. A străbătut, sânguinos și corect, o scară ierarhică, demonstrând însușirile sale profesionale, dar, ceea ce este, poate, cel mai important, cele umane. Prin capacitate, muncă și dăruire a ajuns să conducă, în calitate de director general, această instituție de seamă.

Neîndoielnic că un concurs nu poate conferi unui tânăr toate calitățile necesare activității pe care și-a ales-o, el dându-i, însă, posibilitatea și chiar dreptul de a se forma în cadrul acesteia. Este ceea ce s-a întâmplat cu Corneliu Mihail Lungu. Introdus în arhivă, Domnia sa a devenit arhivistul încercat și priceput, capabil de a face față provocărilor acestei profesii, nu totdeauna lesnicioase. Treptata sa promovare a reflectat și progresiva sa profesionalizare până la perfecțiune. Doar după nici o jumătate de deceniu de activitate ca arhivist, după ce absolvise și un curs postuniversitar de specializare, Corneliu Mihail Lungu a fost încadrat într-o activitate paralelă și corelată celei de arhivist, ca secretar de redacție și apoi ca redactor al „Revistei Arhivelor”. Un nou curs de specializare în limba germană, în 1976, avea să-i fie deosebit de folositor, prin urmările sale, în întreaga carieră. Mai trebuie menționată harnica activitate de detectare a documentelor interesând istoria națională în arhive de peste hotare, desfășurată, în cursul anilor, în Germania, Austria, Ungaria, Cehia, Rusia, Bulgaria, Turcia și Italia.

I-a mai revenit apoi să se ocupe de o problemă de maximă importanță, cea a aprofundării pregătirii de specialitate a arhiviștilor. În bună măsură, activitatea și străduințele sale au stat la temeiul Centrului de Perfecționare, creat în 1981, pe lângă Direcția Generală a Arhivelor Statului. A urmat apoi, în 1982-1983, coordonarea de către Corneliu Mihail Lungu a Serviciului de Informatică Arhivistică, un

domeniu nou și atât de necesar în activitatea instituției pe care o slujea. Întemeiat pe o experiență de un deceniu și jumătate în munca de arhive, a condus apoi Serviciul Metodologie și Control, până în 1990, când a devenit director al Direcției Arhivelor Naționale Istorice Centrale. Director general adjunct și, în sfârșit, Director general au fost treptele următoare ale ascensiunii profesionale a lui Corneliu Mihail Lungu.

Ceea ce este izbitor în evoluția sa profesională este întinsa arie de activitate în care s-a găsit implicat, și, totodată, seriozitatea și străduința sa în a deveni un slujitor *model* al Arhivelor, instituție cu care și-a confundat propria viață. Pricepere, dăruire, devotament instituțional, pasiune profesională, iată trăsături dominante ale personalității sale. Prin activitatea sa de decenii, Corneliu Mihail Lungu aproape ne-a demonstrat că nu este un arhivist *făcut*, ci unul *născut*.

Arhivistul nu s-a mărginit cu sârguincioasa activitate a profesiei sale, ci, în paralel, s-a dovedit un harnic istoric. Cărțile sale de autor sau cele coordonate au fost, totodată, firească, direct corelate activității fundamentale de arhivist. Îi datorăm punerea în circulația științifică a mii de documente privind istoria modernă a României. Caracteristică este și corelarea europeană și internațională a activității pe care a desfășurat-o în această privință. Românii din afara granițelor, Transilvania, activitățile diplomatice au fost tot atâtea direcții cărora le-a consacrat volumele și studiile sale. O excelentă teză de doctorat – și ca membru în comisie scriu în deplină cunoștință de cauză! – consacrată relațiilor româno-austro-ungare a demonstrat nu numai cunoștințele, dar și capacitatea de slujitor al muzei Clio a lui Corneliu Mihail Lungu.

Un alt domeniu în care și-a dovedit, și își dovedește, calitățile a fost și cel didactic. Și de data aceasta, activitatea sa a fost corelată celei de arhivist. Pornind de la Centrul de Perfecționare din 1981 și ajungând până la Facultatea de Arhivistică, în cadrul căreia va obține titlul de profesor universitar, funcțiile sale în domeniul învățământului superior exercitându-le și în Facultatea de Istorie a Universității din Craiova, Corneliu Mihail Lungu a prelungit ca dascăl activitatea sa de arhivist, de data aceasta ca încercat formator, la cel mai înalt nivel, al noilor generații de tineri slujitori ai Arhivelor.

Îmi mai rămâne un capitol, poate cel esențial, al lui Corneliu Mihail Lungu *omul*, cel gata să sară în ajutorul celui de aproape, colegul însuflețit de simțăminte pentru cei în mijlocul cărora viețuiește. Îi datorez și personal recunoștință pentru implicarea sa într-un moment de cumpănă al vieții mele, când s-a purtat ca un fiu, plin de sensibilitate, afecțiune și omenie.

Cum scriam mai înainte, șazece de ani reprezintă un moment de bilanț, dar și cel în care un om în deplină putere, uitându-se înapoi și constatând ceea ce a realizat, pornește mai departe cu un avânt sporit, atunci când și-a împlinit datoria. Este pe deplin cazul cu profesorul Lungu! Nu-i putem ura, în acest moment solemn, aniversar, decât noi împliniri, sănătate și viață lungă. La mulți ani!

CORNELIU MIHAIL LUNGU: CURRICULUM STUDIORUM

LUCRĂRI PUBLICATE

1. *Istoricul Ministerului Justiției (1831-1944)*, București, Arhivele Statului, 1976, 150 p. (autor).
2. *De la Pronunciament la Memorandum (1868-1892)*, București, Arhivele Statului, 1993, 439 p. (coordonator și coautor).
3. *Diplomația europeană și mișcarea memorandistă (1892-1896)*, București, Arhivele Statului, 1995, 605 p. (coordonator și coautor).
4. *Independența României în conștiința europeană*, București, Arhivele Naționale, 1997, 337 p. (coordonator și coautor).
5. *Revoluția română de la 1848 în context european*, București, Arhivele Naționale, 1998, 495 p. (coordonator și coautor).
6. *1956 - Explozia. Percepții române, iugoslave și sovietice asupra evenimentelor din Polonia și Ungaria*, București, Editura Univers Enciclopedic, 1996, 466 p. (coautor).
7. *România. Evoluție în timp și spațiu* (album), București, Editura Enciclopedică, 1997, 200 p. (coautor).
8. *Transilvania în raporturile româno-austro-ungare (1876-1886)*, București, Editura Viitorul Românesc, 1999, 496 p. (autor).
9. *România în jocul Marilor Puteri (1939-1940)*, București, Editura Curtea Veche, 2000, 557 p. (autor).
10. *1920. Un act de justiție*, București, Editura Elion, 2001, 493 p. (autor).
11. *Românii din afara granițelor*, București, Editura Viitorul Românesc, 2001, 335 p. (autor).
12. *Relațiile româno-austro-ungare (1875-1900)*, București, Editura Silex, 2002, 400 p. (autor).
13. *România în jocul Marilor Puteri (1939-1940)*, ediția a II-a, București, Editura Curtea Veche, 2003, 558 p. (autor).

STUDII ȘI ARTICOLE

a) în reviste de specialitate din țară

1. *Acțiuni desfășurate în timpul Revoluției de la 1848, în dezbaterile instanțelor judiciare*, în „Revista Arhivelor”, vol. XXXV, Supliment, 1973;
2. *Aspecte ale activității lui Lucrețiu Pătrășcanu, avocat al apărării în procesele antimuncitorești (1929-1930)*, în „Revista Arhivelor”, vol. XXXVI, nr. 3, 1974;
3. *Răscoala grănicerilor și țăranilor din Oltenia în anii 1853-1854*, în „Revista de istorie”, tom 38, nr. 1, 1985;
4. *Supplex Libellus Valachorum în conștiința românilor*, în „Bicentener- Supplex Libellus Valachorum”, Tg. Mureș, 1991;
5. *Rapoarte consulare austriece despre românii din Ardeal și Bucovina*, în „Centenarul Memorandului (1892-1992)”;
6. *Mișcarea memorandistă - expresie a luptei naționale a tuturor românilor*, în „Studii și articole de istorie”, 1992;
7. *Memorandul din 1892*, în „Studii și articole de istorie”, 1993;
8. *Omul politic Iuliu Maniu văzut prin prisma corespondenței cu fruntașii ardeleni*, în volumul dedicat împlinirii a 120 de ani de la naștere, 40 de ani de la moarte, Zalău, 1993;
9. *Alexandru Ioan Cuza - unificator*, în „Renașterea bănățeană”, nr. 1187, 22 ianuarie 1994;
10. *Alexandru Ioan Cuza - reformator*, în „Renașterea bănățeană”, nr. 1188, 24 ianuarie 1994;
11. *Mărturii documentare privind rolul lui Al. Ioan Cuza ca unificator și reformator*, în „Analele Academiei «Al. Ioan Cuza»”, an II, 1994;
12. *Arhivele Naționale - expresie a unității teritoriale*, în „Revista Arhivelor”, seria a III-a, vol. I, nr. 1-2, Cluj-Napoca, 1995;
13. *Bogdan Petriceicu Hașdeu, un apostol al Arhivelor*, în „Anuar”, vol. VII, Ploiești, 1995;
14. *Străin în propria țară*, în „Românul”, an VI, nr. 32, 14-20 august 1995;
15. *Dictatul de la Viena*, în „Românul”, an VI, nr. 33, 21-27 august 1995;
16. *Crima premeditată*, în „Românul”, an VI, nr. 34, 28 august-3 septembrie 1995;
17. *Urmări ale Dictatului*, în „Românul”, an VI, nr. 36, 11-17 septembrie 1995;
18. *Memoria documentelor - despre maghiarizarea forțată a românilor*, în „Curierul Național” din 26 iunie 1995;

19. *Reacții internaționale față de Dictatul de la Viena*, în volumul *România în vara anului 1940 sub impactul politicii de forță*, București, 1995;
20. *Quellenmaterial aus dem Haus-Hof und Staatsarchiv-Wien, zur Geschichte des Banats im 18. Jahrhundert*, în „Das Banat im 18. Jhr.”, Timișoara, 1996;
21. *Poziția lui Carol I față de relațiile României cu Austro-Ungaria*, în „Anale de istorie” ale Universității Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, 1996;
22. *Direcția Arhivelor Naționale Istorice Centrale*, în „Arhiva românească”, tom. II, fasc. 2/1996;
23. *Aurelian Sacerdoțeanu - teoretician și practician al arhivisticii românești*, în „Revista Arhivelor”, seria a III-a, vol. II, nr. 1-2, Cluj-Napoca, 1996;
24. *Cultul pentru istoria neamului românesc*, în „Renașterea bănățeană” (supliment de cultură literară și artă), nr. 2208, din 20 mai 1997, p. 8;
25. *Diplomația europeană și Independența României*, în „Azi”, din 9 mai 1997, p. 15;
26. *Surse documentare externe privind Revoluția din 1821*, în „Analele Universității Craiova”, Seria Istorie, nr. 2/1997;
27. *Locul Arhivelor Naționale în sistemul instituțional contemporan*, în „Buletinul de informare și documentare”, nr. 1/1997, Arhivele Naționale;
28. *Funcția socială a Arhivelor Naționale*, în „Buletinul de informare și documentare”, nr. 2/1997;
29. *Independența română și reacția diplomației austro-ungare*, în „Anale de Istorie” ale Universității Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, 1997;
30. *Pagină din istoria Arhivelor bănățene*, în volumul *Un erudit cărturar - Ioachim Miloia*, Timișoara, Editura Mirton, 1997;
31. *Unitatea românilor afirmată în Revoluția de la 1848*, în „Arhivele Prahovei”, nr. 3/1998;
32. *Mărturii contemporane de arhivă privind Unirea Principatelor*, în „Analele Universității Craiova”, Seria Istorie, nr. 3/1998;
33. *Problematica și tendințele actuale în practica arhivistică românească*, în „Hrisovul”, nr. 2/1998;
34. *Personalitatea lui Alexandru Ioan Cuza în documente externe de arhivă*, în *Unirea din 1859 în conștiința națională*, Sfântu-Gheorghe, 1998;
35. *Pregătirea și strategia armatei române în perioada premergătoare și în timpul Războiului de Independență*, în „Analele Universității Craiova”, Seria Istorie, nr. 4/1999;
36. *Aurel Marc - omul și arhivistul*, în *Contribuții la istoria județului Harghita*, Sfântu-Gheorghe, Editura Eurocarpatica, 2000;
37. *Evaluări americane privind consecințele războiului asupra României*, în „Arhivele Prahovei”, nr. 5, 2000;
38. *Din istoria Arhivelor vâlcene*, în volumul *Un secol de învățământ vâlcean*, Râmnicu-Vâlcea, Editura Adrianso, 2001;

39. *Istorie și tezaur documentar*, în „Dosarele istoriei”, nr. 4(56), București, 2001;
40. *Arhivele mureșene la 50 de ani de existență*, în „Anuarul Arhivelor Mureșene”, vol. I, Tg. Mureș, 2002.

b) în reviste din străinătate

1. *Sur la création et l'organisation des documents contemporaines*, dans „Actes de la Conference Europeene des Archives”, Budapest, 1985 ;
2. *Die Rumanische Teilung - Der Fall Bessarabien*, Akademie für Politik und Zeitgeschehen der Hanns-Seidel-Stiftung, 1991.

c) alte materiale

1. *Manifestările științifice ale Arhivelor Statului*, în „Revista Arhivelor”, vol. XXXVII, nr. 4, 1975;
2. *Perfecționarea pregătirii profesionale a arhiviștilor*, în „Revista Arhivelor”, vol. XLI, nr. 1, 1979;
3. *Al doilea simpozion al redactorilor periodicelor de documentare, biblioteci și arhive*, în „Revista Arhivelor”, vol. XLI, nr. 1, 1979;
4. *Desfășurarea sesiunilor de învățământ profesional în anul 1981*, în „Revista Arhivelor”, vol. XLIII, nr. 4, 1981;
5. *Cercetări în arhivele de peste hotare*, în „Revista Arhivelor”, vol. XLIII, nr. 3, 1981;
6. *Manifestări științifice internaționale*, în „Revista Arhivelor”, vol. XLVII, nr. 3, 1985;

d) recenzii și prezentări

1. La lucrarea lui Mihai Apostol : *Contribuții la istoria culturii ploieștene*, Ploiești, 1973, 192 p., în „Revista de istorie”, tom 30, nr. 1, 1977;
2. La lucrarea lui Gh. D. Iscru : *Contribuții privind învățământul la sate în Țara Românească, până la jumătatea secolului al XIX-lea*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1975, 243 p.+ 8 pl., în „Revista Arhivelor”, vol. XXXVII, nr. 3, 1975.

PARTICIPĂRI

a) la congrese și reuniuni internaționale de prestigiu

1. Simpozionul redactorilor periodicelor de documentare, biblioteci și arhive, Berlin-Germania, 4-7 septembrie 1978; tema susținută: *Rolul „Revistei Arhivelor” în cadrul publicațiilor de specialitate*;
2. Conferința Europeană a Arhivelor, 23-26 aprilie 1985, Budapesta-Ungaria, unde a fost prezentată lucrarea *Sur la creation et l'organisation des documents contemporaines*;
3. Sesiunea jubiliară a Centrului Internațional de Informare asupra Surselor Istoriei Balcanice (CIBAL), Sofia-Bulgaria, martie 1986; tema prezentată: *Arhivele românești, surse de informare pentru istoria Balcanilor*;
4. Consfătuirea asupra problemelor privind situația Arhivelor Contemporane, Moscova-U.R.S.S., mai 1987; tema prezentată: *Valorificarea informațiilor oferite de arhivele contemporane în scopuri științifice și practice*;
5. Schimb de experiență în domeniul teoriei și practicii arhivistice, Roma-Italia, 22-29 martie 1992;
6. *Modalități de realizare a colaborării pe tărâm arhivistic între specialiștii germani și români*, Koblenz-Germania, septembrie 1992;
7. Schimb de experiență în domeniul teoriei și practicii arhivistice, Istanbul-Turcia, aprilie 1994;
8. Participarea la manifestările organizate cu prilejul celui de al 25-lea Congres al Arhivelor din Austria și aniversarea a 50 de ani de existență a Arhivelor Statului, Viena-Austria, 28 mai-2 iunie 1995;
9. Schimb de experiență în domeniul teoriei și practicii arhivistice, Skopje-Macedonia, 19-24 mai 1998;
10. Elaborarea Protocolului de cooperare în domeniul arhivistic între Arhivele Naționale ale României și Administrația Arhivelor din Republica Cehă, 28-29 aprilie 1999, Praga-Cehia;
11. Schimb de experiență în domeniul arhivisticii, analizarea stadiului relațiilor dintre Arhivele celor două țări, 27-29 iunie 2000, Cernăuți-Ucraina;
12. Participarea la cea de a 6-a Conferință Internațională a Arhivelor din Țările Europei Centrale și de Est cu tema: „Arhivele fostelor organizații internaționale ale țărilor din centrul și estul Europei”, 13-15 octombrie 2000, Varșovia-Polonia;
13. Consfătuirea directorilor generali ai administrațiilor naționale de arhive din țările balcanice, 27-28 aprilie 2001, Sofia-Bulgaria;

14. Semnarea Acordului între Arhivele Naționale ale României și Serviciul Federal de Arhivă al Rusiei privind colaborarea în domeniul arhivisticii, 21 februarie 2002, Moscova-Rusia.

b) la sesiuni științifice și simpozioane pe plan național

Au fost susținute 90 de comunicări la sesiuni științifice și simpozioane care au avut, cu precădere, ca tematică istoria modernă a României.

RESPONSABILITĂȚI ȘTIINȚIFICE

1. Secretar de redacție la „Revista Arhivelor”, în perioada 1972-1976;
2. Din 1976 până în prezent membru al Colegiului de redacție al „Revistei Arhivelor”;
3. Membru al Colegiului de redacție al „Revistei de arhivistică”, editată de Asociația Arhiviștilor „David Prodan” din Cluj-Napoca;
4. Membru al Senatului Academiei de Poliție „Alexandru Ioan Cuza”;
5. Vicepreședinte al „Societății de științe istorice” din România.